

**Jaroslav David – Tereza Klemensová – Michal Místecký
a kol. Od etymologie ke krajině: onomastika pro 21. století.
Brno: Host, 2022. 444 s. ISBN 978-80-275-1368-0**

Onomastika bohužel zůstává v českém akademickém prostředí na rozdíl od většiny západních zemí, kde se jí intenzivně věnují také historici, geografové či antropologové, stále téměř výsostnou doménou jazykovědy. V posledních letech však systematicky překračuje hranice jazykovědných disciplín a stále více integruje přístupy dalších oborů, které se rovněž zabývají komplexní rolí vlastních jmen v jazyce, politice a společnosti. Výborným příkladem tohoto rozvíjejícího se mezioborového přístupu je recenzovaná kniha *Od etymologie ke krajině: onomastika pro 21. století*, připravená týmem jazykovědců – pedagogů a studentů z katedry českého jazyka Filozofické fakulty Ostravské univerzity – soustředěných kolem Jaroslava Davida, vůdčí osobnosti současné české onomastiky.

Na úctyhodných 400 stranách autoři a autorky postupně představují vybrané aspekty současné onomastiky, od teorie, metodologie a etymologie přes analýzu historických pramenů, korpusovou lingvistiku a literární onomastiku až k jazykovým krajinám, využití vlastních jmen v reklamě či politické rovině vlastních jmen ve veřejném diskurzu i každodenním užívání. Tyto obecné oblasti onomastického zájmu autoři a autorky vždy vtipně ilustrují na konkrétních příkladech z českého

prostředí i ze zahraničí. Pozornost přitom věnují jak jménům osob (*antroponymům*), tak zeměpisným názvům (*toponymům*), pouze jména lidských výtvorů (*chrématonyma*) stojí poněkud stranou. Dozvíme se tak třeba, čím mohou onomastici přispět k porozumění dynamice amerických prezidentských voleb, jak se vlastní jména mění pod tlakem politické korektnosti či společenských stereotypů, co o proměnách identity obyvatel Sudet vypovídá návrat některých německých jmen či jak se v průběhu 20. století proměňovaly názvy veřejných prostranství v českých městech. Nezapomnělo se však ani na tradičnější onomastická témata, jako jsou např. názvy vodních toků (*hydronym*) ať už obecně, či v prostoru Moravskoslezského kraje, kde autorka Kristýna Kovářová zúročila svůj rozsáhlý výzkum hydronymie v povodí řeky Ostravice publikovaný o rok dříve v samostatné práci (Kovářová, Kristýna. *Hydronymie povodí Ostravice. Jména řek, potoků, rybníků a studánek*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2021, 281 s.).

Kapitoly jsou krátké, přesto nabité informacemi, dobře a svižně se čtou a nutně na sebe nenavazují. Kniha tak přímo vybízí k prohlížení nikoliv dle struktury předepsané autory, ale dle vlastního zájmu, aniž by se ovšem čtenář v textu a odborných pojmech ztrácel. Na začátku každé

kapitoly jsou totiž klíčové pojmy vysvětleny a čtenář se tak nemusí vracet k jiným kapitolám, aby mohl porozumět tomu, co ho zrovna zajímá. Zřejmě stejný záměr vedl autory také k tomu, aby na konci každé kapitoly uváděli i citovanou literaturu. To jediné bych ale knize vyčetl, neboť bibliografické přehledy dosti tříští plynulost knihy a zabírají více místa, než by bylo při použití jednoho závěrečného seznamu citované literatury vzhledem k častému opakování stejných zdrojů v různých kapitolách nutné.

Ačkoliv autoři explicitně uvádějí, že vzhledem k existující bohaté

literatuře na toto téma „*psát další úvod do onomastiky by bylo nošením dříví do lesa*“, recenzovanou knihu možno právě takto chápat. Je to čtenářsky přístupné, snadno stravitelné, a přesto intelektuálně velmi podnětné představení problematiky vlastních jmen v širších souvislostech, které osloví jak veřejnost, tak nové generace studentů a badatelů. Rozhodně to není tuctový úvod do oboru, ale i kdyby byl, jak nás poučuje současná ekologie lesa, nošení dříví do lesa je to nejlepší, co pro biodiverzitu a stabilitu lesních porostů můžeme dnes udělat. Proto jen houšť a větší kapky!

Přemysl Mácha (EÚ AV ČR, v. v. i., Brno)

Marta Kolářová. V souladu s přírodou. Politika životního stylu, udržitelnost a soběstačnost. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2021. 254 s. ISBN 978-80-246-4993-1

Knih české socioložky Marty Kolářové *V souladu s přírodou. Politika životního stylu, udržitelnost a soběstačnost* přináší kvalitativní sondu do pestrého světa lidí, kteří se v současném Česku pokoušejí žít environmentálně šetrný život (jakkoliv se mnohdy neshodnou na vhodných způsobech naplnění tohoto cíle). Autorka systematicky mapuje jednotlivé proudy uvnitř české společnosti a přibližuje jejich aktuální projekty, ideologii a členskou základnu. Dozvídáme se tak, že hlavními hnutími kolektivního charakteru jsou permakultura, ekokomunity a hnutí

komunitně podporovaného zemědělství (KPZ), které se svým charakterem, cíli a členy překrývají jen částečně. Společné mají např. úsilí o maximální soběstačnost i formy šíření informací (přednášky, kurzy, setkání), liší se ale třeba v míře ochoty samy hospodařit, popř. v rozsahu environmentálně šetrného životního stylu (potravin y x energie, bydlení, doprava apod.).

K těmto kolektivním a často jen volně organizovaným a lokálně specifickým snahám je třeba přidat individuální životní strategie inspirované celou paletou ekofilozofií, re-